



**Česká školní inspekce
Pardubický inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIE-1368/22-E

Název	Základní škola Svitavy, náměstí Míru 73
Sídlo	náměstí Míru 38/73, Město, 568 02 Svitavy
E-mail	skola@synam.cz
IČO	49 328 271
Identifikátor	600 100 707
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Jakub Velecký
Zřizovatel	město Svitavy
Místo inspekční činnosti	náměstí Míru 38/73, Svitavy
Termín inspekční činnosti	16., 19. a 20. 9. 2022

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Předmětem inspekční činnosti vykonané podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školní zákon), ve znění pozdějších předpisů, bylo zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání, včetně hodnocení naplňování školních vzdělávacích programů.

Charakteristika

Základní škola Svitavy, náměstí Míru 73 (dále „škola“) vykonává činnost úplné základní školy a školní družiny. Název subjektu byl v roce 2020 upraven.

Škola se nachází ve středu města, do dané spádové oblasti patří vyloučené lokality. Část žáků do školy dojíždí z více okolních obcí. Evidováno bylo 357 žáků (nejvyšší povolený počet 500 žáků). Počet 16 tříd je dlouhodobě neměnný. Škola vytvořila podmínky pro začlenění 36 žáků s odlišným mateřským jazykem (z Ukrajiny). Čtyři žáci plní povinnou školní docházku v zahraničí. Podpůrná opatření škola poskytuje 44 žákům se speciálními vzdělávacími potřebami, z tohoto počtu se 17 žáků vzdělává podle individuálního vzdělávacího plánu. Výuka je vedena podle školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání *Na míru*. Zájmové vzdělávání ve školní družině probíhá podle *Školního vzdělávacího programu pro školní družinu* ve čtyřech odděleních. Nejvyšší povolený počet žáků byl v roce 2016 navýšen ze 100 na 120. Přihlášeno bylo 94 žáků. Stravování pro žáky a zaměstnance zajišťuje jiný právní subjekt v kratší docházkové vzdálenosti.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitel školy působí ve své funkci od roku 2017 a splňuje předpoklady pro výkon funkce. K utváření vize školy přistupuje koncepčně, vychází ze znalosti místních podmínek a ze zkušeností svého působení ve škole jako učitel a zástupce ředitelky. S cíli rozvoje seznámil pedagogy a ve spolupráci s nimi se je postupně snaží naplňovat. Celkové vyhodnocení koncepčních záměrů pro dané období zatím škola nezpracovala. Dílčí hodnocení je součástí výročních zpráv o činnosti školy pro daný školní rok.

Řízení je založeno na respektující partnerské komunikaci a vzájemné informovanosti. Učitelé mají možnost vyjadřovat se k dlouhodobějším cílům, a hledat nové přístupy, navrhnout řešení, přinášet nápady na tzv. strategických poradách. Příkladem jsou nastavená pravidla pro užívání mobilních telefonů ve škole, které žáci trvale a bezproblémově dodržují a zákonní zástupci podporují nebo sestavená pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků ve školním řádu. Účast pedagogů na těchto poradách a přístup k nim dokládá jejich zájem o dění ve škole a týmovou spolupráci. Část kompetencí ředitel účelně přenesl na svoji zástupkyni, vedoucí vychovatelku a řadu dalších pedagogů s absolvovaným specializačním studiem. Ve vnitřních dokumentech jsou jasně nastavená pravidla organizace. Ke zlepšení kontrolní činnosti by přispělo zpřesnění a také častější ověřování účinnosti pravidel pro hospitační činnost (kompetence, určení sledovaných procesů, počtu hospitací i vzájemných) s rovnoměrným zapojením také speciální pedagožky a výchovné poradkyně.

Pedagogický sbor se obměnil, mírně rozšířil a snížila se jeho věková struktura. Učitelé i vychovatelky školní družiny splňují odbornou kvalifikaci. Bez příslušné oborové odbornosti (aprobace) je vyučováno jen několik málo předmětů. Podporu žákům se speciálními vzdělávacími potřebami poskytuje 14 asistentek pedagoga. Od předešlé inspekce se jejich celkový počet výrazně zvýšil. Potřebnou komunikační a konzultační činnost pro ukrajinské žáky i jejich zákonné zástupce vykonává asistentka pedagoga (rodilá mluvčí). Pro učitele i žáky zajišťuje podle potřeby i překlady učiva. Vedení školy podporuje další vzdělávání pedagogických pracovníků a umožňuje jim účast na vzdělávacích akcích v souladu s jejich specifickými zájmy a odborností. Účast byla menší v posledním období (distanční výuka, nemocnost). Získané znalosti a dovednosti jsou ve výuce využívány v různé míře. Příležitostí k využití je vzdělávání pro celý pedagogický sbor nebo formou webinářů k dané problematice (např. součinnost učitele s asistentem pedagoga, vliv podpůrných opatření na žáka, práce s cíli v hodině a formativní hodnocení).

Prostorové podmínky se od minulé inspekce nezměnily, možné stavební úpravy ve prospěch dalšího využití a zlepšení provozu nebyly dosud realizovány. Třídy jsou prostorné, světlé, podnětně vyzdobené didaktickým materiálem i pracemi žáků. Zvukové podmínky

v některých navštívených třídách např. na prvním stupni nebyly dobré (vysoké stropy), komunikace byla často nesrozumitelná. Pro relaxaci žáků o přestávkách chybí, nebo jsou ve třídách jen minimální, odpočinkové zóny. Příležitost k částečnému zlepšení je v promyšlení a zvážení všech možností využití vhodných školních prostor i tělocvičny zejména v době velké přestávky. Nové učebny přírodopisu a zeměpisu i ICT jsou účelně vybavené a využívány. Úpravami se zlepšil a zpřehlednil prostor žakovských šaten. Škola nemá dostatečné podmínky pro rozvoj pohybových dovedností žáků. Venkovní sportovní hřiště a část travnaté plochy jsou vzhledem k počtu žáků malé. Kromě školní tělocvičny je výuka tělesné výchovy realizována na městských sportovištích v delší docházkové vzdálenosti. Částečným negativem jsou prostorové podmínky pro školní družinu. Vyhrazené prostory jsou ve škole různě rozmístěné, částečně jsou součástí kmenové třídy, což příliš nepřispívá k účinné relaxaci žáků po vyučování. Podle finančních možností a získaných dotačních titulů škola průběžně pořizuje např. prostředky ICT, učební pomůcky, vybavení dílen, knižní fond, obnovuje nábytek.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Hospitovaná výuka na prvním stupni byla připravená, často tematicky propojená. Chybělo stanovení cíle hodiny, oznámeno bylo většinou probírané téma. Méně pozornosti bylo věnováno potřebnému usměrňování např. sezení žáků v lavici, úchopu psacího náčiní, úpravě pracovní plochy i psaní zápisů na tabuli. Také samotné komunikaci žáků, a to z hlediska délky jejich promluvy a rozvoje vyjadřovacích schopností, nebylo věnováno příliš pozornosti. Čtenářská gramotnost byla podporována aktivitami zaměřenými na zlepšování techniky čtení v textech přiměřeného rozsahu a náročnosti. Vzhledem k začátku školního roku nebyla u některých žáků technika čtení příliš zvládnutá a často ovlivněná málo kompenzovanými logopedickými vadami. Vhodné zařazování krátkých logopedických rozvíček, říkadél nebo vyprávění by částečně napomáhalo rozvoji správné výslovnosti.

Převažovala frontálně vedená výuka doplněná krátkou samostatnou prací, občas žáci pracovali i ve dvojicích. Méně byly zařazovány problémové úlohy a situace, které by žáky vedly k logickému myšlení a hledání různých řešení. Žáci se v hodinách většinou snažili dodržovat dohodnutá třídní pravidla, ale vzhledem k déle trvajícím činnostem nebo aktivitě učitele ztráceli pozornost a soustředění. Chyběly relaxační chvílky nebo uvolňovací cviky. S ohledem na výukové možnosti rychlejších a nadanějších žáků nebyly úkoly diferencovány. Se všemi žáky bylo většinou pracováno stejným tempem na úlohách jednotné obtížnosti. Pro rychlejší žáky chyběly další úkoly. Pokud byla ve třídě k dispozici didaktická technika, pak s ní většinou krátce pracovaly učitelky. Názorné pomůcky byly využity v různé míře. Promyšlené propojování viděného a slyšeného by více napomohlo zlepšování chápání obsahu učiva u některých žáků včetně žáků s odlišným mateřským jazykem. Zapojení asistentek pedagoga do výuky a jejich spolupráce s učitelkou měly vzhledem k délce působení některých z nich ve škole různou úroveň. Účinné bylo více pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, některé z nich dokázaly citlivě usměrňovat ostatní žáky a pomáhat jim. V závěru vyučovacích hodin většinou zaznělo stručné shrnutí učiva učitelkou, někdy společně se žáky. Pozitivní bylo postupné vedení žáků ke zhodnocení vlastní práce. Zatím se v praxi příliš neprojevila průběžná formativní zpětná vazba ze strany učitelů (pokrok žáků i potřeby jejich dalšího rozvoje). Méně času bylo věnováno ověření pochopení učiva.

Společné pro hospitované hodiny na druhém stupni byly promyšlená příprava výuky a převládající klidný a vstřícný přístup učitelů k žákům. Stanovené vzdělávací cíle směřovaly především k rozvoji žakovských vědomostí a dovedností, postojů se dotýkaly méně. Větší část hodin byla věnována procvičování a upevňování již získaných znalostí.

I v těchto hodinách převažoval frontální styl výuky (jako při poslední inspekční činnosti) doplňovaný samostatnou prací žáků a občasnou prací ve dvojicích. U starších žáků by řešení úkolů formou práce ve skupinách více posilovalo jejich vzájemnou spolupráci, obsáhlejší komunikace i schopnost diskuse a argumentace. Práce s informacemi a kritickým přístupem k nim nebyla zaznamenána. Pro zvýšení názornosti učiva a částečně i motivace k učení žáků byla využívána didaktická technika pouze vyučujícím, ve formě prezentace nebo zadávání cvičení. Výukové možnosti žáků se speciálními vzdělávacími potřebami byly většinou zohledňovány částečnou úpravou organizace činností a přímou podporou ze strany asistentek pedagoga. V některých hodinách měli rychlejší žáci možnost plnit další připravené úkoly. Při řízených rozhovorech učitelé většinou podporovali souvislejší vyjadřování žáků ve větách a pozitivním zjištěním byla komunikace téměř všech žáků. V hodinách cizích jazyků nebylo zaznamenáno mnoho kooperačních činností ani vzájemné komunikace mezi žáky, většinou se jednalo o rozhovory s učitelkou nebo přímé odpovědi na dotazy nebo řešení cvičení. Podle úrovně osvojení slovní zásoby se učitelky snažily mluvit ve vyučovaném cizím jazyce, což vyžadovaly i od žáků. Občas bylo zaznamenáno nadužívání komunikace v českém jazyce.

V závěru hodin bylo v rozdílné míře využito sebehodnocení žáků podle předem známých kritérií. Učitelé tuto část neopomíjeli. Obdobně jako na prvním stupni zatím chybí formativní hodnocení s naznačením možností rozvoje žáka. S různou úspěšností, ale pravidelně, bylo zařazované závěrečné zhodnocení práce žáků v hodině učitelem. Vyčlenění dostatečného času pro hodnotící aktivity není zatím zautomatizované.

Ve školní družině měli žáci po dopoledním vyučování dostatek času pro odpočinek, pohybovou relaxaci i rozvoj nadání při různých činnostech. Náměty a další aktivity přispívají ke smysluplnému trávení volného času žáků. Denně mají možnost pobytu venku na různých sportovištích nebo v parku. Podle zájmu mohou žáci navštěvovat zájmový útvar anglického jazyka nebo od třetího ročníku sportovní kroužek *Děti v pohybu*. Vychovatelky pro žáky připravují řadu tematických akcí, besídky, oslavy, návštěvy filmového představení, městského muzea a knihovny.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Získané vědomosti a dovednosti žáků učitelé průběžně sledují a ověřují obvyklými diagnostickými a hodnotícími nástroji, výsledky zaznamenávají formou klasifikace nebo formou slovního hodnocení. Celkové i individuální výsledky vzdělávání jsou vyhodnocovány pravidelně za každé čtvrtletí školního roku zejména při jednání pedagogické rady. Hodnocením žáků z hlediska nastavených pravidel se částečně zabývají také metodické sdružení a předmětové komise. Podrobnosti z pedagogického pozorování jsou evidovány méně.

Z celkového počtu žáků 378 ve školním roce 2021/2022 prospělo s vyznamenáním 170 žáků, z toho 43 žáků (25 %) na druhém stupni. Neprospělo 22 žáků, z toho 13 žáků na první stupni. Bylo uděleno sedm snížených známek z chování s hodnocením stupněm tři, z toho šesti žákům z prvního stupně napříč ročníky včetně prvního. Důvodem jsou neomluvené hodiny a neplnění školních povinností. Celkové hodnocení žáků na vysvědčení odráží u části z nich nepříznivé rodinné zázemí. Zřejmý je i zvýšený důraz učitelů na zvládnutí znalostí. V některých předmětech je úspěšnost žáků velmi nízká. Podobně je to s hodnocením po přechodu žáků na druhý stupeň a v předmětech, které jsou pro žáky nové. Sledování jejich učebního pokroku, zejména s ohledem na jejich výukové možnosti, není zatím systematicky nastavené. Porovnáváním vzdělávacích výsledků žáků v předmětech

např. formou srovnávacích prověrek ve třídách stejného ročníku, s jinou školou nebo využitím vhodné formy externího testování by škola získala další využitelné informace.

Průběžné a souhrnné výstupy výsledků škola vede v elektronické evidenci školy, o průběžné klasifikaci mají přehled i zákonní zástupci. Ti se mají možnost dozvědět více podrobností o vzdělávání svého dítěte při individuálních konzultacích s učiteli nebo na třídních schůzkách. Škola o svých aktivitách informuje také veřejnost prostřednictvím svých webových stránek, zveřejňuje údaje a zprávy v informační brožuře, na informační nástěnce školy a vývěsce města, na sociálních sítích a měsíčně i v informačním zpravodaji *Naše město*.

Školní poradenské pracoviště poskytuje komplexní služby v oblasti výchovného poradenství a prevence rizikového chování žákům, zákonným zástupcům i pedagogům. Výchovná poradkyně zajišťuje oblast kariérového poradenství pro žáky a vede dokumentaci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a informuje učitele o jejich potřebách. Speciální pedagožka ve škole vede předmět speciálně pedagogické péče, provádí hospitační činnost, monitoruje činnosti asistentek pedagoga v hodinách, sleduje adaptaci nových žáků ve škole. Vhodné je kompetence obou upravit tak, aby byla jejich hospitační činnost rovnoměrně rozložena. Příležitost ke zlepšení je v účinném metodickém vedení součinnosti asistentek pedagoga s učitelem ve výuce (rozdělení rolí). Učitelé v průběhu roku v případě potřeby žákům poskytují konzultace, doučování a některým žákům individuální pomoc v předmětu speciálně pedagogické péče.

Metodičkou prevence zpracovaný minimální preventivní program je pravidelně vyhodnocován. Obsahuje strategii předcházení šikaně, kyberšikaně, užívání návykových látek a dalším projevům rizikového chování, podle které všichni pedagogové postupují. Škola cíleně pracuje se vztahy ve třídě a ve škole prostřednictvím společně vytvářených vztahových pravidel, realizací projektových dnů, přednášek, exkurzí, výletů, adaptačních kurzů a také v rámci výuky některých předmětů. Žáci od třetího do devátého ročníku každý rok vyplňují dotazníky monitorující klima ve třídě i ve škole. Zodpovědnost je také přenesena na žáky pravidelným setkáváním žakovského parlamentu. Zástupci tříd se tak učí uplatnit své sociální kompetence i ve vztahu k vedení školy při prezentaci různých námětů, potřeb a přání.

Závěry

Vývoj školy

- Personální změna na pozici ředitele školy,
- obměna a rozšíření pedagogického sboru včetně asistentů pedagoga,
- změna názvu školy,
- zvýšení nejvyššího povoleného počtu žáků ve školní družině.

Silné stránky

- Partnerská komunikace vedení školy s pedagogy posiluje jejich zájem o dění ve škole a snahu o společná řešení dlouhodobějších cílů.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Nízká míra zohledňování individuálních vzdělávacích potřeb žáků (absence diferenciac učiva v hodinách, nízká nabídka činností pro nadané a rychleji pracující žáky a také hodnocení některých žáků bez zřetele na jejich vzdělávací potřeby),
- v rámci výchovného poradenství méně zřejmá metodická pomoc vyučujícím při naplňování a vyhodnocování funkčnosti podpůrných opatření určených pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Pro ověřování úrovně vzdělávání a účinnosti zvolených postupů zefektivnit kontrolní činnost, účelně nastavit pravidla hospitační činnosti a vzájemných hospitací,
- systematicky sledovat a vyhodnocovat průběh výuky s ohledem na ověřování funkčnosti poskytovaných podpůrných opatření žákům včetně poskytování metodické pomoci učitelům a asistentkám pedagoga výchovnou poradkyní v součinnosti se speciální pedagožkou,
- diskutovat, analyzovat a účinně nastavit práci s prospěchovými výsledky vzdělávání žáků s ohledem i na jejich výukové možnosti,
- soustředit pozornost na diferenciaci obtížnosti úkolů, zařazovat více činností pro rychlejší a nadanější žáky, posilovat vzájemnou spolupráci žáků, obsáhlejší komunikaci i schopnost diskuze a argumentace, promýšlet a zařazovat činnostní formy práce, uplatňovat účinné formativní hodnocení, věnovat více pozornosti ověřování pochopení učiva žáky,
- vhodně zařazovat v hodinách, zejména u žáků mladšího školního věku, logopedické chvilky a propojovat pro lepší chápání obsah slov s obrazovým materiálem, neopomíjet krátké relaxační nebo pohybové chvilky pro udržení pozornosti žáků,
- pro žáky s odlišným mateřským jazykem, celkově vytvářet v hodinách více příležitostí k rozvoji komunikativních dovedností žáků z hlediska délky jejich promluvy a rozvoje vyjadřovacích schopností,
- zaměřit další vzdělávání pedagogických pracovníků na aktivní metody a formy vzdělávání, práci s cílem hodiny, součinnost učitele s asistentkou pedagoga, formativní hodnocení,
- promyslet a zvážit možnosti využití vhodných školních prostor pro relaxaci žáků zejména v době velké přestávky.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá řediteli školy ve lhůtě do 30 dnů přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Pardubický inspektorát, Sukova třída 1556, 530 02 Pardubice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.e@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Výpis z rejstříku škol a školských zařízení ze dne 16. 9. 2022
2. Školní matrika, školní rok 2022/2023
3. Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2019/2020
4. *Strategický plán rozvoje školy 2017-2020* s platností od 31. 8. 2020
5. Záznamy z jednání pedagogické rady školní roky 2021/2022 a 2022/2023
6. Školní řád základní školy: školní řád s účinností od 1. 9. 2018 a *Klasifikační řád* s účinností 1. 9. 2022
7. Vnitřní řád školní družiny s účinností od 1. 9. 2022
8. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání *Na míru* s platností od 1. 9. 2021
9. Školní vzdělávací program pro školní družinu s účinností od 1. 9. 2019
10. Rozvrhy vyučovacích hodin tříd a pedagogických pracovníků, školní rok 2022/2023
11. Třídni knihy, školní roky 2021/2022 a 2022/2023
12. Přehledy výchovně vzdělávací práce školní družiny, školní rok 2019/2020
13. Dokumentace výchovného poradenství a prevence rizikového chování (výběr), školní roky 2020/2021 a 2022/2023
14. Personální dokumentace pedagogických pracovníků (výběr), školní rok 2022/2023
15. Dokumenty vztahující se k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví, školní roky 2021/2022 a 2022/2023

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Pardubický inspektorát, Sukova třída 1556, 530 02 Pardubice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.e@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místě příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Bc. Jaroslava Zemánková, školní inspektorka,
vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Bc. Jaroslava Zemánková v. r.

Bc. Eva Nováková, kontrolní pracovnice

Bc. Eva Nováková v. r.

Mgr. Hana Řebíčková, školní inspektorka

Mgr. Hana Řebíčková v. r.

V Pardubicích 11. 10. 2022

Datum a podpis ředitele školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. Jakub Velecký ředitel školy

Mgr. Jakub Velecký v.r.

Ve Svitavách 17. 10. 2022